

Sabina MIČKOVÁ

Reflexe dětství v obrazech 19. století

Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2007, 102 s. (z toho 9 s. obrazových příloh) + katalog 71 portrétů

O skutečnosti, že ikonografické a hmotné prameny by měly tvořit důležitou součást heuristických východisek většiny historických prací, si v současné době těžko dovolí někdo pochybovat. Přesto mnohdy zůstávají jakýmsi pouhým doplňkem historických výzkumů, mimo jiné i pro náročné metodologické uchopení. Tohoto úskalí se nezalekla Sabina Mičková, která se pokusila podrobným rozbohem a interpretací dětských portrétů rozšířit poznání o dějinách dětství v 19. století.

Základní korpusem informací pro ni byl soubor celkem 71 dětských portrétů z 19. století, které se dochovaly v depositářích jihočeských zámků (Červená Lhota, Český Krumlov, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Třeboň, Jindřichův Hradec a Rožmberk nad Vltavou). Přestože jde o šlechtická sídla, portréty nelze vymezit touto sociální skupinou, některé zachycují i příslušníky jiných vrstev. Při představování jednotlivých sídel a dochovaných obrazů by snad stálo za zamyšlení, proč se konkrétní obrazy staly součástí jeho vybavení, jaký vztah k nim majitelé sídla měli, popřípadě jak zapadaly mezi ostatní umělecká díla shromažďovaná generacemi předků. Zkoumané portréty diplomantka velmi vhodně představila formou katalogu, jež připojila na závěr své práce. V něm vedle fotografické reprodukce obrazu připojila i základní provenienční a obsahové informace.

Kromě katalogu se diplomová práce skládá v zásadě ze dvou celků. V úvodních kapitolách diplomantka představila vývoj znázorňování dítěte na obrazech až do 19. století a poté se zabývala dětskou portrétní tvorbou českých malířů 19. století, jejíž rozkvět klade do poloviny století. Kromě obsahového rozboru jejich díla také představila v obrazové příloze diplomové práce.

Další kapitoly již potom patří pečlivé analýze portrétů z jihočeských zámků. Sabina Mičková si předsevzala zabývat se hmotným světem dětí i na obrazech „neviditelnými“ mezilidskými vztahy v rodině. Pozornost nejprve věnuje dětské módě. Postupně se zaměřila na jednotlivé etapy dětství a přiblížila typické oblečení. Potvrdila, že do určitého věku se oblečení neodlišuje v závislosti na pohlaví, naopak asi od 12 let se přibližuje oděvu dospělých. Stranou její pozornosti nezůstaly ani jednotlivé typy oblečení a jejich barva. Další kapitola se vě-

nuje předmětům, které děti obklopovaly – hračkám, nábytku, ale i zvířatům. Sabina Mičková také upozornila na atributy, které identifikovaly pohlaví dítěte, a tím zároveň vytvářely určité genderové role. V neposlední řadě pak zaměřila svou pozornost na postižení vztahů uvnitř rodiny. Pomocí nesnadné analýzy gest a výrazů se jí podařilo proniknout ke vztahům mezi sourozenci či mezi rodiči a dětmi.

Myslím, že materiálová studie Sabiny Mičkové je zdařilým příspěvkem k dějinám dětství v 19. století. Po formální stránce se práce vyznačuje pouze drobnými prohřešky v interpunkci. I proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

Zlatá Koruna 27. 8. 2007

(PhDr. Pavel Král, Ph.D.)